

การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลชุมชน

นางสาวปวีณนุช คำเทศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-7-3289-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

26 พ.ค. 2547

120978182

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ORGANIZATION INDICATORS OF
NURSING DEPARTMENT FOR COMMUNITY HOSPITALS

Miss Pawenuch Kamtat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

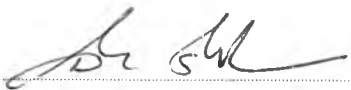
ISBN 974-7-3289-9

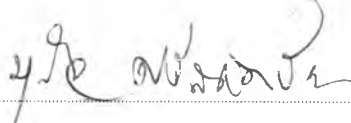
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลชุมชน
โดย นางสาวปวีณนุช คำเทศ
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์

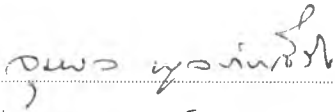
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ปูนพันธ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จมพล พูลภัทรชีวิน)

ปวีณ์นุช คำเทศ : การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลชุมชน. (THE DEVELOPMENT OF LEARNING ORGANIZATION
INDICATORS OF NURSING DEPARTMENT FOR COMMUNITY HOSPITALS)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 181 หน้า. ISBN 974-17-3289-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ
ฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1
ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเพื่อนำสาระที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้นที่ 2 ศึกษา
การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน โดยใช้
เทคนิค Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 ท่าน
ทำการคัดเลือกตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานตั้งแต่ระดับ
มากขึ้นไปและเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกับของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 ท่าน ($Md \geq 3.50$,
 $IR < 1.50$) ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งสิ้น 130 วัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาล
ชุมชน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	ประกอบด้วยตัวชี้วัด 7 ตัวชี้วัด
2. ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้	ประกอบด้วยตัวชี้วัด 8 ตัวชี้วัด
3. ด้านแบบแผนทางความคิด	ประกอบด้วยตัวชี้วัด 8 ตัวชี้วัด
4. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด
5. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	ประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ตัวชี้วัด
6. ด้านเทคโนโลยีที่นำมาใช้	ประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ตัวชี้วัด
7. ด้านบรรยากาศองค์กร	ประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ตัวชี้วัด
8. ด้านการบริหารองค์กร	ประกอบด้วยตัวชี้วัด 7 ตัวชี้วัด

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล..... ลายมือชื่อนินิต.....

ปีการศึกษา.....2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4377828536 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: INDICATORS / THE DEVELOPMENT OF LEARNING ORGANIZATION

PAWENUCH KAMTAT : THE DEVELOPMENT OF LEARNING ORGANIZATION
INDICATORS OF NURSING DEPARTMENT FOR THE COMMUNITY HOSPITALS.
THESIS ADVISOR : ASST. PROF. BOONJAI SRISATIDNARAKUL, R.N., Ed. D.
181 pp. ISBN 974-17-3289-9.

The purpose of this research was to develop the learning organization indicators of nursing department for community hospitals. Two main steps were conducted as follows: 1) Literature review was analyzed for conceptual research framework 2) The Learning organization indicators of nursing department for community hospitals were developed by using EDFR technique. Fifteen experts participated in the second step. The indicators were selected based on the following criteria : The median of appropriateness and practicality ≥ 3.50 , interquartile range < 1.50 . Duration for collecting data in second steps lasted 130 days.

Research finding were as follows:

The learning organization indicators of nursing department for community hospitals composed of 8 components. The components were consisted of indicators as follows:

1. Team learning	consisted of 7 indicators
2. Personal mastery	consisted of 8 indicators
3. Mental model	consisted of 8 indicators
4. Shared vision	consisted of 4 indicators
5. System thinking	consisted of 6 indicators
6. Technology application	consisted of 6 indicators
7. Organization atmosphere	consisted of 6 indicators
8. Organization management	consisted of 7 indicators

Field of Study...Nursing Administration.....Student's signature

Academic year.....2002..... Advisor' s signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณา จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญใจ ศรีสถิตยัณราภูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ทุ่มเทร่างกายและแรงใจ สละเวลา ช่วยแนะนำ ให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนชี้แนะแนวทาง แก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ ด้วยความรักความเอาใจใส่ เสมอมา เป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นนักวิจัย รวมทั้งเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งของผู้วิจัยตลอดการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ ประธานในการสอบ วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณา ให้คำแนะนำ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน ซึ่งได้ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 15 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการให้ สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามทั้ง 4 รอบ จนได้ข้อสรุปในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ ความห่วงใย เอื้ออาทร เพื่อนนิสิตทุกท่าน เพื่อนร่วมงาน รพ. แก่งกระจาน เจ้าหน้าที่ทุกท่านในคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้มอบความเป็น กัลยาณมิตรที่ดีแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งผู้ที่ผู้วิจัยไปขอความช่วยเหลือแต่มิได้กล่าวมา ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งยิ่ง

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพิณิจ คุณแม่ บุญรอด คำเทศ คุณวันเพ็ญ คำเทศ และ คุณเชาวดี ภัตติชาติ คุณแววดาว อินทร์บุตร รวมทั้งครอบครัวคุณเมธินี อรรถการพงษ์ ที่ คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกด้านแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ปวีณ์นุช คำเทศ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาของการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โรงพยาบาลชุมชน.....	10
ความหมายพันธกิจ วิสัยทัศน์.....	14
ปัจจัยบริบทด้านต่าง ๆ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง.....	19
แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	23
ความหมายของดัชนี.....	42
เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต EDFR.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
งานวิจัยในประเทศ.....	52
งานวิจัยต่างประเทศ.....	58
กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	60

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
ขั้นตอนการวิจัย.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ตอนที่ 1 ผลการค้นหาคำชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์ประกอบ ขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	76
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	83
ตอนที่ 3 ภาพรวมของดัชนีรวมสำหรับบ่งชี้ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	100
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	113
การอภิปรายผลการวิจัย.....	119
ข้อเสนอแนะ.....	131
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	138
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	139
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	141
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	144
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 2, 3	160
ภาคผนวก จ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ.....	177
ประวัติผู้วิจัย.....	181

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....40
2	แสดงองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....41
3	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mo-Md) ค่าพิสัยระหว่างควาไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามข้อมูลรอบที่2 (ค่าเหนือเส้นประ) และข้อมูลรอบที่3 (ค่าใต้เส้นประ) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม.....84
4	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mo-Md) ค่าพิสัยระหว่างควาไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามข้อมูลรอบที่2 (ค่าเหนือเส้นประ) และข้อมูลรอบที่3 (ค่าใต้เส้นประ) ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้.....86
5	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mo-Md) ค่าพิสัยระหว่างควาไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามข้อมูลรอบที่2 (ค่าเหนือเส้นประ) และข้อมูลรอบที่3 (ค่าใต้เส้นประ) ด้านการมีแบบแผนทางความคิด.....88
6	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mo-Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามข้อมูลรอบที่2 (ค่าเหนือเส้นประ) และข้อมูลรอบที่3 (ค่าใต้เส้นประ) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน.....90
7	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mo-Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามข้อมูลรอบที่2 (ค่าเหนือเส้นประ) และข้อมูลรอบที่3 (ค่าใต้เส้นประ) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ.....92
8	ค่ามัธยฐาน (Md) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mo-Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามข้อมูลรอบที่2 (ค่าเหนือเส้นประ) และข้อมูลรอบที่3 (ค่าใต้เส้นประ) ด้านเทคโนโลยีที่นำมาใช้..... 94

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
9	96
ค่ามัธยฐาน(Md) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mo-Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามข้อมูลรอบที่2(ค่าเหนือเส้นประ)และข้อมูลรอบที่3(ค่าใต้เส้นประ) ด้านบรรยากาศองค์กร.....	
10	98
ค่ามัธยฐาน(Md) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม(Mo-Md) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามข้อมูลรอบที่2 (ค่าเหนือเส้นประ) และข้อมูลรอบที่3 (ค่าใต้เส้นประ) ด้านการบริหารองค์กร.....	
11	100
นำหนักความสำคัญและลำดับที่ความสำคัญขององค์ประกอบตัวชี้วัด.....	
12	101
ร้อยละน้ำหนักของความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม.....	
13	103
ร้อยละน้ำหนักของความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้.....	
14	104
ร้อยละน้ำหนักของความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ด้านการมีแบบแผนทางความคิด.....	
15	105
ร้อยละน้ำหนักของความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน.....	
16	106
ร้อยละน้ำหนักของความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ.....	
17	108
ร้อยละน้ำหนักของความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่นำมาใช้.....	
18	133
ร้อยละน้ำหนักของความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ด้านบรรยากาศองค์กร.....	
19	111
ร้อยละน้ำหนักของความสำคัญขององค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่าย การพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน.....	
20	115

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1	แสดงโครงสร้างการบริหารงานสาธารณสุขในราชการส่วนภูมิภาค.....	12
2	แสดงการแบ่งงานภายในโรงพยาบาลชุมชน.....	13
3	แสดงลักษณะขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	25
4	แสดงองค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของ Senge.....	27
5	แสดงรูปแบบหรือกระบวนการในการเกิด Personal mastery	29